

מסורת הש"ס

^(א) [י"ז אלול], ^(ב) רש"י, ^(ג) י"א ואשר דלא,

»

הגהות הב"ח

^(א) רשב"ם ד"ה אמר רב עמרם וכו' לנלמי שיכתב בה דבר הלךך דהשתא אם לא יזייסו ויוסיפו לאחר זמן אין אט: ^(ב) תוס' ד"ה (בדף הקודם) ואריך וכו' ויש לומר דודאי בדיון הוא שיהא כשר אלא דבגיתין פרק המציא מנאנא שמעט שדורא פסול: ^(ג) בא"ד דפקק קמא דגיתין האי שטרא: ^(ד) בא"ד ר' יוחנן פקק שני על מתניתין דלחן טספין לא על גיר מחוק: ^(ה) בא"ד אליבא דר' יוחנן מואה דליבא חזרת השטר: ^(ו) בא"ד אין טספין לא על שני: ^(ז) בא"ד אכל בשאר שטרות, י"ג עין בתוס' פ"ג דגיתין דף כב: ד"ה אכל בשטרות לא פירשו להדאי דר' יוחנן מואה בשטרות דבעי ללמח: ^(ח) בא"ד גין הרחיקו בין לא הרחיקו: ^(ט) ד"ה לפי וכו' לעיל דכתב ביה שריר וקיים וכו' משטיא אחרונה כדרי שאל: ^(י) בא"ד דבר עיקר לפי שאין למיזן וכו' ודדיו טספין דא אמו המחק ודדיו מקיימא אהאם קודם שטיא אחרונה: ^(יב) בא"ד אחר וקנינא מיניה קודם שריר וקיים ואם אין למדין: ^(יג) בא"ד ולמדין אלו בטוב משטיא אחרונה: ^(יד) בא"ד דכתבתינן גיתין ודיון די יהודין ליכי מנאי: ^(טו) בא"ד מקמי דאכתובילא אדכרת מן שטרא כדאיסת: ^(טז) בא"ד לר"ת במיקון הגט שעשה שכתב כל דבר וכו' ששה עליהם פעמיים ושלא בתוך השטר או אין עיקר הגט תלי בזה הורגלו כ"ל ותיבת שכתב מתחוק: ^(טז) בא"ד שימחוק בשטר דבר שעיקר השטר תלוי בו וכתבו עליה דבר ששני וכו' כן נראה לר"י וכו' דלפעמים בחזרה גופה:

»

לעני רש"י

^{קיינוב"ש} [קייובינ"ש].^{פרטות}, מטבעות קטנות.

גט פשוט פרק עשירי בבא בתרא

אמר רב עמרם לפי שאין למדין משטיא אחרונה. מפני שאין העדים יכולין לקרב חתימתן כ"כ בסמוך בסוף השטר ומניחין ריוח בין השטר לחתימתן ויכול אדם לזייף ולהוסיף בינתיים שיטה אחת והלכך תקון רבנן לחזור מענינו של שטר בשיטה אחרונה לנלתי שיכתב בה

דבר הלךךך ^(א) שהרי אם זייפו והוסיפו לאחר זמן אין אנו מפסידין כלום אם לא נלמד הימנה שהרי כבר כתוב כל זה למעלה וגם אם זייפו ויוסיפו בשיטת החלק שאחר ענינו של שטר שבשיטה אחרונה בין השטר לעדים לא מעלה ולא מוריד שהרי אין למדין משטיא אחרונה. ובשאין כתוב בשטר שריר וקיים מיירי. כן נראה בעיני טעם הדבר ופירושו ועיקר:

הרחיק את העדים שני שיטין מן הכתב פסול. אם אין כתוב זו שריר וקיים אפי' יש עדים שלא נוסף זו דבר זיוף מכל מקום האי שטרא חספא בעלמא הוא שלא נעשה כתקון חכמים וכמלוה על פה דמיא: **אלא לאו ש"מ אין למדין משטה אחרונה**. הלכך הרחיק שני שיטין פסול שיכול לזייף שני שטין ונלמוד מן הראשונה: **אלא**

מכשירין ואמר רבי יוחנן אפילו מכאן עד עשרה ימים מכשיר ר' אליעזר דאי הוה תנאה חייפיה מדכר דכיר ואם כן מאי קפריך הא ליכא חזרת השטר אלמא אע"פ שאין יכול לזייף פסול כי ליכא חזרה ואע"ג דר' ^(א) (אליעזר) פליג על ר' יוחנן ופוסל דר מלאאמר ^ב מ"מ הלכה כר' יוחנן רבו ועוד בריש חוקת הבתים (לעיל דף טז). אמר אבאי שדות בכסף יקנו עזה טובה קמ"ל וזהו כסברת ר' יוחנן דהתם והא לאו ראיא היא דע"כ לא פריך אליבא דר' יוחנן ^(ב). דהא ליכא חזרת השטר דלדידיה היכי פריך והא בעינן כתב שאינו יכול להודיין וליכא דהא אמר ר' יהודה בן בתירא אין כותבין ^(ג) על גיר מחוק ולא על דיפתרא וחכמים מכשירין ואמר ר' יוחנן כשהכשיר ר"א אפילו מכאן ועד עשרה ימים דכירי דר' אלעזר פריך דאמר לא הכשיר ר"א אלא לאלתר אכל מכאן ועד עשרה ימים לא וה"ג פריך שפיר והא בעינן חזרת השטר וליכא ויכול לזייף ולא דכירי לימים רבים אכל לר' יוחנן ה"ג דכשר כיון שאין יכול לזייף מדכר דכירי ^ד [מיהו מזניו למימר דאף לר"י פריך] ^ה ולא הכשיר ר' יוחנן אפי' מכאן ועד י' ימים אלא בגיתין דליכא רוב תנאים הלכך מדכר דכירי ^(ו) אכל בשאר שטרות מכאן ועד י' ימים לא דרוב עניני תנאים הם בשטר ולא דכירי לזמן מרובה מהיו מסתבר דפסול גזירה אטו היכא דלא הרחיק שיטה אחת דלא משתמיט לאפלוגי בהן אלא בין הרחיקו ^(ז) ללא הרחיקו בעינן חזרת השטר: **לפי שאין למודין בו**. בימיהם לא היו כותבין שריר וקיים בפשוטין שלהם כדאמר גבי מקושר לעיל דכתב ^(ח) שריר וקיים מכלל דבפשוטים לא היו כותבין שריר וקיים ולכך לא היו למדין משטיא אחרונה שלא יוכל לזייף בשיטה אחת שהעדים העדים והיו כותבין חזרת השטר בשיטה אחרונה ולא שום דבר עיקר ^(ט) שאין למדין הימנה ואם אירע בהן מחק היו כותבין אותו והיו מקיימאם אותו קודם שטיא אחרונה דאחרי כן לא היו למדין כן עיקר הימנה ויש לתמוה א"כ היאך הורגלו לכתוב קיום מחקים אחר וקנינא מיניה ^(י) והא אין למדין משטיא אחרונה ואין לך למדין גדול מזה ולא היה לנו ללמוד לפי שיכול לצא לידי זיוף כיון שהשטר כשר בלא שריר וקיים שפעמיים לא יכתוב מתחלה שריר וקיים ויבא זה וימחקו מה שירצה ויגיה ויקיים המחק בסוף וכתבו שריר וקיים וי"ל כיון שהורגלו לכתוב שריר וקיים יהא פסול אם לא נכתב כן אפילו כשאין זו מחק והשתא לא יוכל לצא לידי זיוף לכך אנו כותבין שפיר קיום מחקים אחר וקנינא מיניה ולמדין אנו ^(יב) היטב משטיא אחרונה כיון שאנו כותבין שריר וקיים והא דכותבין וקנינא מיניה וכו' לא היא חזרת השטר אלא לפי שעדיין עדות הקנין הוא שבתחלה כתב ואמר לנו הוו עלי עדים וקנו ממני ואחר כן וקנינא מיניה והוא הדין שיכול לכתבו באמצע השטר ולפי האי פירוש דלא לריך חזרת השטר אם כן הא דכתביןן בגיתין ודיון ^(יג) דיהיו ליכי מנאי ספר תירוכין וגט פטורין לא היא משום חזרת השטר דלא לריך למכתב חזרה כיון דכתביןן שריר וקיים ובגיתין כדת משה וישראל היו במקום שריר וקיים ובעיא היא בהמגרס (גיטין דף פה: ושם) אי בעינן ודיון או לא ולא איפשטי ולכך נראה שלעיקר גט אנו כותבין ודיון ואין אנו לריכין חזרה משום טעם שפי' ויכולים לכתוב ודיון בשיטה אחרונה דכדת משה וישראל היו במקום שריר וקיים ויש חימה למה שינו הקדמונים לכתוב שריר וקיים וללמוד משטיא אחרונה ולקיים מחקים אחר וקנינא מיניה כיון שחכמי הגמרא לא היו כותבין שריר וקיים מדקאמר אין למדין משטיא אחרונה ומקיימאם מחקים קודם שטיא אחרונה וי"ל שחששו שפעמים שיטעו העדים שאינן בקאיין וירחקו שני שיטין ואפילו לא יהא אדם חלוף לעשות שטר חדש בשני שיטין ^ד כי ידאג שיכחישוהו העדים שלא חתמו על שטר זה מעולם מכל מקום לא ידאג מלהוסיף שני שיטין וילמוד מן העלויה כי העדים לא יהיו זכורים שהרחיקו שני שיטין וכיון דכתב שריר וקיים למדין בטוב משטיא אחרונה זה שאל ר"י לר"ת על קיום מחקים שאנו כותבין בשיטה אחרונה והשיב כמו שפירשתי שאנו סומכין על שריר וקיים וקשה על האי פירוש שמשום שריר וקיים וכדת משה וישראל שהורגלו לכתוב לא כתביןן חזרת השטר והלא גם הם היו כותבין כדת משה וישראל כדמוכח במס' ידים (פ"ד משנה ה) אמרו לדוקים קובלים אנו עליכם פרושים שאתם כותבין את המושל עם משה בגט ^ה ה"ג במשניות ולא גרסינן את המושל עם השם כמו שכתוב במקלאת משניות כי מה ענין השם בגט דודאי כשנלמדו בית חשמונאי היו כותבין בשנת כך וכך ליוחנן כהן גדול לאל עליון מקמי דאכתבילת ^(י) אזכרת מן [שטרייא] כדאיסת בפ"ק דר"ה (דף יח:) אכל המושל לא היו כותבין כשהיו כותבין את השם אלא ודאי עם משה גרסינן אלמא כותבין כדת משה וישראל בגיתין וי"ל שמתחלה היו כותבין כדת משה וישראל באמצע הגט ואחר כן תתקוהו לכתבו בסוף הגט במקום שריר וקיים ולכך אין כותבין חזרת השטר ולאחר פטירתו של ר"ת מלא ר"י בה"ג שהיה לר"ת במיקון הגט שעשה ^(יב) כל דבר שלמדין הימנו אם מחק או תלה לריך לכתוב דעל המחק או דביני חטי קודם שיטה אחרונה לפני וקנינא מיניה אך בדברים שגנה עליהם שכתב פעמים ושלא בתוך השטר או אין עיקר הגט תלוי בו בזה הורגלו לקיים אחר שיטה אחרונה א"כ ס"ל דאין למדין משטיא אחרונה וקנינא מיניה הוה חזרת השטר ושריר וקיים דכתביןן על חנם הוא ואריך ליזהר בגיתין שלא לכתוב ודיון דיהיו ליכי מנאי ספר תירוכין בשיטה אחרונה אלא מתירוכין ואילך שהוא כפל לשון מאחר שאין למדין משטיא אחרונה אע"ג שאנו כותבין שריר וקיים בשטרות וכדת משה וישראל בגיתין שאין לכתוב דבר שהוא מעיקר הגט בשיטה אחרונה ומבעיא לן בהמגרס (גיטין דף פה:) אי בעינן ודיון או לא ולא איפשטי וקשיא לר"י על האי פירוש שפירש ר"ת שאין למדין משטיא אחרונה וקיום מחקים שהורגלו לכתוב אחר וקנינא היינו בדברים שאין עיקר השטר תלוי בו א"כ יבא לידי זיוף שימחקו בשטר דבר ^(יג) ויכתבו עליהם דבר ששני בשטר ויקיימונו בסוף השיטה אחר וקנינא מיניה וכמו שאומר ר"ת מתחלה דלמדין משטיא אחרונה וכן נראה לר"י מדנהגו לכתוב שריר וקיים בשטרות ובגיתין כדת משה וישראל מ"מ נהי שאנו למדין משטיא אחרונה הרחיק שני שיטין פסול דלמא גיזי ליה לעילאי וכתב הוא בשני שיטין ועדיז הם בשיטה שלישית ^{יד} ור"י פירש שמא בעצור הטורח הורגלו לכתוב שריר וקיים דפעמים בחזרה גופה היה מחק והיה לריך לקיימו ולחזור פעם אחרת דנהי שאין למדין משטיא אחרונה זכות לצעל השטר חובתו מיהא למדין שבחובתו אין לחוש שמא יזייף לכך היה לריך לקיים המחק של חזרה שלא יאמר הלוה או המוכר זכות היה לי שם וממקחו:

למיחש שהניחו שני שיטין חלק והוא המלוה זיזף זו שיטה אחרונה ^א ויש לומר דודאי ^(י) כן הוא שהוא כשר ובגיתין פרק המציא תנינא (דף יט:) משמע שיהא פסול דקמני התם האי שטרא פרסאה דחתימי עליה סהדי ישראל גבי ביה ממשעבדי ופריך והא בעינן שיחזור מענינו של שטר בשיטה אחרונה

וליכא ומשני דזמנהדר והשתא אמאי לא משני כשהעדים רחוקים שיטה אחת מן השטר אי איתא דהוה כשר ויש לומר דעדיפא מינה משני דאפי' לא הרחיקו כלום כשר דזמנהדר אכל מזניו להציא ראיא דפסול מהאי דפרק קמא ^(א) (דף יא.) האי שטרא פרסאה דמסריה ניהליה באפי סהדי ישראל גבי ביה מזני

חרי ופריך רבא והא בעינא כתב שאין יכול לזייף וליכא דבאפינן והא בעינא שיחזור מענינו של שטר בשיטה אחרונה וליכא דזמנהדר והשתא מאי פריך דבעינן חזרת השטר למה אי משום דלא לכתוב מאי דבעי הא כיון דאיכא עדי מסריה מדכר דכירי אי הוה תנאה חייפיה אפי' לאחר כמה ימים מדכר דכירי כדאמר ר' יוחנן פרק שני (דף טז כב:) על ^(א) מילתא דאין כותבין על גיר מחוק כו' וחכמים א"כ הוה תנאה חייפיה מדכר דכיר ואם כן מאי קפריך הא ליכא חזרת השטר אלמא אע"פ שאין יכול לזייף פסול כי ליכא חזרה ואע"ג דר' ^(א) (אליעזר) פליג על ר' יוחנן ופוסל דר מלאאמר ^ב מ"מ הלכה כר' יוחנן רבו ועוד בריש חוקת הבתים (לעיל דף טז). אמר אבאי שדות בכסף יקנו עזה טובה קמ"ל וזהו כסברת ר' יוחנן דהתם והא לאו ראיא היא דע"כ לא פריך אליבא דר' יוחנן ^(ב). דהא ליכא חזרת השטר דלדידיה היכי פריך והא בעינן כתב שאינו יכול להודיין וליכא דהא אמר ר' יהודה בן בתירא אין כותבין ^(ג) על גיר מחוק ולא על דיפתרא וחכמים מכשירין ואמר ר' יוחנן כשהכשיר ר"א אפילו מכאן ועד עשרה ימים דכירי דר' אלעזר פריך דאמר לא הכשיר ר"א אלא לאלתר אכל מכאן ועד עשרה ימים לא וה"ג פריך שפיר והא בעינן חזרת השטר וליכא ויכול לזייף ולא דכירי לימים רבים אכל לר' יוחנן ה"ג דכשר כיון שאין יכול לזייף מדכר דכירי ^ד [מיהו מזניו למימר דאף לר"י פריך] ^ה ולא הכשיר ר' יוחנן אפי' מכאן ועד י' ימים אלא בגיתין דליכא רוב תנאים הלכך מדכר דכירי ^(ו) אכל בשאר שטרות מכאן ועד י' ימים לא דרוב עניני תנאים הם בשטר ולא דכירי לזמן מרובה מהיו מסתבר דפסול גזירה אטו היכא דלא הרחיק שיטה אחת דלא משתמיט לאפלוגי בהן אלא בין הרחיקו ^(ז) ללא הרחיקו בעינן חזרת השטר: **לפי שאין למודין בו**. בימיהם לא היו כותבין שריר וקיים בפשוטין שלהם כדאמר גבי מקושר לעיל דכתב ^(ח) שריר וקיים מכלל דבפשוטים לא היו כותבין שריר וקיים ולכך לא היו למדין משטיא אחרונה שלא יוכל לזייף בשיטה אחת שהעדים העדים והיו כותבין חזרת השטר בשיטה אחרונה ולא שום דבר עיקר ^(ט) שאין למדין הימנה ואם אירע בהן מחק היו כותבין אותו והיו מקיימאם אותו קודם שטיא אחרונה דאחרי כן לא היו למדין כן עיקר הימנה ויש לתמוה א"כ היאך הורגלו לכתוב קיום מחקים אחר וקנינא מיניה ^(י) והא אין למדין משטיא אחרונה ואין לך למדין גדול מזה ולא היה לנו ללמוד לפי שיכול לצא לידי זיוף כיון שהשטר כשר בלא שריר וקיים שפעמיים לא יכתוב מתחלה שריר וקיים ויבא זה וימחקו מה שירצה ויגיה ויקיים המחק בסוף וכתבו שריר וקיים וי"ל כיון שהורגלו לכתוב שריר וקיים יהא פסול אם לא נכתב כן אפילו כשאין זו מחק והשתא לא יוכל לצא לידי זיוף לכך אנו כותבין שפיר קיום מחקים אחר וקנינא מיניה ולמדין אנו ^(יב) היטב משטיא אחרונה כיון שאנו כותבין שריר וקיים והא דכותבין וקנינא מיניה וכו' לא היא חזרת השטר אלא לפי שעדיין עדות הקנין הוא שבתחלה כתב ואמר לנו הוו עלי עדים וקנו ממני ואחר כן וקנינא מיניה והוא הדין שיכול לכתבו באמצע

השטר ולפי האי פירוש דלא לריך חזרת השטר אם כן הא דכתביןן בגיתין ודיון ^(יג) דיהיו ליכי מנאי ספר תירוכין וגט פטורין לא היא משום חזרת השטר דלא לריך למכתב חזרה כיון דכתביןן שריר וקיים ובגיתין כדת משה וישראל היו במקום שריר וקיים ובעיא היא בהמגרס (גיטין דף פה: ושם) אי בעינן ודיון או לא ולא איפשטי ולכך נראה שלעיקר גט אנו כותבין ודיון ואין אנו לריכין חזרה משום טעם שפי' ויכולים לכתוב ודיון בשיטה אחרונה דכדת משה וישראל היו במקום שריר וקיים ויש חימה למה שינו הקדמונים לכתוב שריר וקיים וללמוד משטיא אחרונה ולקיים מחקים אחר וקנינא מיניה כיון שחכמי הגמרא לא היו כותבין שריר וקיים מדקאמר אין למדין משטיא אחרונה ומקיימאם מחקים קודם שטיא אחרונה וי"ל שחששו שפעמים שיטעו העדים שאינן בקאיין וירחקו שני שיטין ואפילו לא יהא אדם חלוף לעשות שטר חדש בשני שיטין ^ד כי ידאג שיכחישוהו העדים שלא חתמו על שטר זה מעולם מכל מקום לא ידאג מלהוסיף שני שיטין וילמוד מן העלויה כי העדים לא יהיו זכורים שהרחיקו שני שיטין וכיון דכתב שריר וקיים למדין בטוב משטיא אחרונה זה שאל ר"י לר"ת על קיום מחקים שאנו כותבין בשיטה אחרונה והשיב כמו שפירשתי שאנו סומכין על שריר וקיים וקשה על האי פירוש שמשום שריר וקיים וכדת משה וישראל שהורגלו לכתוב לא כתביןן חזרת השטר והלא גם הם היו כותבין כדת משה וישראל כדמוכח במס' ידים (פ"ד משנה ה) אמרו לדוקים קובלים אנו עליכם פרושים שאתם כותבין את המושל עם משה בגט ^ה ה"ג במשניות ולא גרסינן את המושל עם השם כמו שכתוב במקלאת משניות כי מה ענין השם בגט דודאי כשנלמדו בית חשמונאי היו כותבין בשנת כך וכך ליוחנן כהן גדול לאל עליון מקמי דאכתבילת ^(י) אזכרת מן [שטרייא] כדאיסת בפ"ק דר"ה (דף יח:) אכל המושל לא היו כותבין כשהיו כותבין את השם אלא ודאי עם משה גרסינן אלמא כותבין כדת משה וישראל בגיתין וי"ל שמתחלה היו כותבין כדת משה וישראל באמצע הגט ואחר כן תתקוהו לכתבו בסוף הגט במקום שריר וקיים ולכך אין כותבין חזרת השטר ולאחר פטירתו של ר"ת מלא ר"י בה"ג שהיה לר"ת במיקון הגט שעשה ^(יב) כל דבר שלמדין הימנו אם מחק או תלה לריך לכתוב דעל המחק או דביני חטי קודם שיטה אחרונה לפני וקנינא מיניה אך בדברים שגנה עליהם שכתב פעמים ושלא בתוך השטר או אין עיקר הגט תלוי בו בזה הורגלו לקיים אחר שיטה אחרונה א"כ ס"ל דאין למדין משטיא אחרונה וקנינא מיניה הוה חזרת השטר ושריר וקיים דכתביןן על חנם הוא ואריך ליזהר בגיתין שלא לכתוב ודיון דיהיו ליכי מנאי ספר תירוכין בשיטה אחרונה אלא מתירוכין ואילך שהוא כפל לשון מאחר שאין למדין משטיא אחרונה אע"ג שאנו כותבין שריר וקיים בשטרות וכדת משה וישראל בגיתין שאין לכתוב דבר שהוא מעיקר הגט בשיטה אחרונה ומבעיא לן בהמגרס (גיטין דף פה:) אי בעינן ודיון או לא ולא איפשטי וקשיא לר"י על האי פירוש שפירש ר"ת שאין למדין משטיא אחרונה וקיום מחקים שהורגלו לכתוב אחר וקנינא היינו בדברים שאין עיקר השטר תלוי בו א"כ יבא לידי זיוף שימחקו בשטר דבר ^(יג) ויכתבו עליהם דבר ששני בשטר ויקיימונו בסוף השיטה אחר וקנינא מיניה וכמו שאומר ר"ת מתחלה דלמדין משטיא אחרונה וכן נראה לר"י מדנהגו לכתוב שריר וקיים בשטרות ובגיתין כדת משה וישראל מ"מ נהי שאנו למדין משטיא אחרונה הרחיק שני שיטין פסול דלמא גיזי ליה לעילאי וכתב הוא בשני שיטין ועדיז הם בשיטה שלישית ^{יד} ור"י פירש שמא בעצור הטורח הורגלו לכתוב שריר וקיים דפעמים בחזרה גופה היה מחק והיה לריך לקיימו ולחזור פעם אחרת דנהי שאין למדין משטיא אחרונה זכות לצעל השטר חובתו מיהא למדין שבחובתו אין לחוש שמא יזייף לכך היה לריך לקיים המחק של חזרה שלא יאמר הלוה או המוכר זכות היה לי שם וממקחו:

אביעיא

קסב.

עין מושפט נר מצוה

^א א מיי' פכ"ז מהל' מלוה וזה הל' ג סמג עשין דג טו"ש"ע ח"מ ס"י מד סעף ^ב:‏

^ח ב מיי' שם הל' ד סמג שם טו"ש"ע ח"מ ס"י מה סעף ו':‏

»

מוסף תוספות

^א. כיון דמפסיל שטרא בהרחוקת שני שיטים. וכו'. דילמא גיזי ליה לכוליה שטרא דלעיל וכתבי שטר בשני שיטין והא חתימי סהדי בשלישית. רמנ"ן. ג. שהביאור לבי"ד ביום שנמסר לה להודיע שהיא גרושה ויתרוה לנישא, דכיון דהאידיגא הוה ובעידי מסירה לא חיישני לזיופא. רש"י גיטין פג: א. [ו]גיזי ליה לכוליה שטרא דלעיל וכתבי שטר בשתי שיטין והא חתימי סהדי בשלישית. רמנ"ן. T. שהיו מוניטין לשנות המלכים. ר"ש פסול אם אין כתוב שריר וקיים. רמב"א.

»

רבינו גרשום

שום חידוש ממון שלא נכתב בענינו של מעלה אין למדין מאותה שיטה. דאיכא למימר אחר שנכתב ונתחם זיוף הוא ולהכי כתבי בכל שטרי בשיטה אחרונה ככל מה דכתוב ומפורש לעיל הדיינו מענינו של שטר: מאי שנא שני שיטין דלטא מזויף. ומוסיף וכותב יותר ממון ומקיים ליה בשיטה אחרונה בשיטה אחת יכול לכתוב בה זיוף ומקיים בטובה אלא לאו ש"מ משויה שיטה אחת כשר דאי כתב ומזויף באותו [שטיח] אין למדין מכל אותה שיטה מה שאין כן בבי' שיטין וילפינן מביניהו משו"ה פסול דמצי לזיופי ליה: